

Protokół

22. posiedzenia, I. sesji, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. września 1903 r.

Początek o godzinie 10 minut 45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Teodor Bohaczewski.

Obecnych posłów 119.

Ze strony Rządu: c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dwudziestego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół dwudziestego pierwszego posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzania. Marszałek oznajmia, że p. Dunajewski usprawiedliwił telegraficznie swą nieobecność z powodu złego stanu zdrowia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 17. września 1903 roku, które przydzielono następującym komisjom a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 2022 - 2025, 2027, 2030 - 2034, 2038 - 2041, 2043 - 2045,

2048 - 2051, 2053 - 2055, 2057, 2059 - 2061, 2064 - 2068, 2070, 2072, 2074 - 2076, 2078 - 2080, 2085, 2087, 2090 - 2095, 2096, 2097, 2100 - 2103, 2105, 2107, 2108, 2110 - 2112, 2114 - 2117, 2119, 2126, 2127, 2129 - 2132, 2134 - 2139.

Komisji szkolnej Ls. 2028, 2029, 2052, 2058, 2062, 2073, 2098, 2099, 2106, 2109, 2125, 2128.

Komisji petycyjnej Ls. 2042, 2063, 2069, 2071.

Komisji administracyjnej Ls. 2046, 2118, 2120, 2121, 2133.

Komisji prawniczej Ls. 2037.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls. 2026, 2035, 2036, 2047.

Komisji drogowej Ls. 2104.

Komisji podatkowej Ls. 2056.

Komisji przemysłowej Ls. 2077, 2113,

Po odczytaniu petycji Ls. 2023 mieszkańców gminy Wampierzowa pow. Mieleskiego o zapomogę z powodu pożaru przemawia p. Krempa popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek oznajmia, iż w odpowiedzi na telegram, który wysłał z polecenia Sejmu do Stolicy Apostolskiej z wyrazami hołdu i życzeń, otrzymał następujący telegram, który odczytuje:

(Po pierwszych słowach wszyscy powstają z swych miejsc).

Illmo Comiti Stanislao Badeni Leopoli.
Beatissimus Pater grato animo accepit vota pro eius incolumitate effusa ac magni faciens fidelitatis ac devotionis seusa deprompta amantissime benedicit legatis Galliciae et Lodomeriae ac Magni Ducatus Cracoviensis ad comitia habenda convocatis.
Merry del. Val.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Stapińskiemu.

Przemawia p. Stapiński i uprasza Marszałka, by na porządku dziennym najbliższych posiedzeń umieścił sprawę weryfikacyi wyborów sejmowych których jeszcze Sejm nie sprawdził.

Marszałek oznajmia, że na porządku dziennym były już umieszczone wszystkie wybory, którymi Wydział krajowy się zajmował. Obecnie zajmuje się Wydział krajowy weryfikacją wyborów jeszcze niesprawdzonych, a po ukończeniu sprawę tę umieści Marszałek na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Izby.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania zgłoszonego na poprzednim posiedzeniu nagłego wniosku p. Szpondra.

Sekretarz p. K. Lubomirski czyta:

Wniosek nagły

P. ks. Szpondra i towarzyszy w sprawie dotkniętych tegoroczną klęską powodzi.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Pospieszyć powodzianom z pomocą odpowiadającą olbrzymim rozmiarom elementarnej klęski a zwłaszcza zalanym gminom [pow. Krakowskiego, gdzie powódź największe spustoszenia zrzadziła.

2. Wezwać Rząd do najrychlejszego udzielenia bezzwrotnej pomocy na żywność, pasze i zasiewy i to w sumie, odpowiadającej zrzadzonym szkodom przez powódź, gdyż obecnie przez Rząd wyznaczona kwota niespełna 3 milionów kor. jest śmiesznie mała w stosunku do szkód i uważać ją należy jako tymczasową.

3. Wezwać Rząd do udzielania powodzianom bezprocentowej pożyczki płatnej w $\frac{1}{2}$ rocznych ratach przez 10 lat.

4. Wezwać Rząd doniżenia taryfy kolejowej dla zboża, paszy i innych artykułów żywności przeznaczonych dla dotkniętych powodzią.

5. Wezwać Rząd do odpisania powodzianom zaległych podatków gruntowych i do uwolnienia od tychże na przeciąg 5 lat, jak również uwolnić od podatków domowo-klasowego i czynszowego.

Sprawozdawca:

ks. Szponder w. r.

Krempa, Szajer, Ostapezuk, ks. Stojałowski, Huryk, Witosławski, Potoczek, Bohaczewski, Barabasz, Bojko, Korol, Dr. Bednarski, Jabłoński, Huza, Wurst, Mazikiewicz, Skolyszewsui, Krementowski, ks. Wilczkiewicz, dr. Mogilnicki, Stapiński, Oleśnicki, Maryewski, Tarnawski.

Przemawia p. Szponder i uzasadnia nagłość swego wniosku którą Izba bez rozprawy uchwala.

Przemawia p. Szponder uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala ten formalny wniosek p. Szpondra.

Marszałek oświadcza, że otrzymał pisma:

1. Od e. k. Sądu powiatowego w Wadowicach z dnia 14. września 1903 U. 951/2 — 332/9 w sprawie zezwolenia na karnosądowe ściganie p. St. Stojałowskiego z powodu przekroczenia §§. 2 i 19 ustawy o prawie zgromadzania się;

2. Od c. k. Sądu pow. w Cieszynie z 13 września 1903 Pr. 5/3-6 w tej samej sprawie z powodu popełnienia drukiem przekroczenia przeciw bezpieczeństwu czci.

3. Od c. k. Sądu pow. w Cieszynie z 13. września 1903 Pr. 3/3-16 w tej samej sprawie jak pod 2. i udziela w tym przedmiocie głosu sekretarzowi p. K. Lubomirskiemu.

Sekretarz p. K. Lubomirski wnosi na odesłanie tych spraw do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała odesłać te pisma do komisji prawniczej.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Gorayskiemu.

Przemawia p. Gorayski i stawia formalny wniosek na powiększenie komisji gospodarstwa krajowego o jednego członka.

Izba bez rozprawy uchwała formalny wniosek p. Gorayskiego.

Marszałek oznajmia, że jeżeli się nikt w Izbie nie sprzeciwi, to uzupełniający wybór jednego członka do komisji gospodarstwa krajowego, w myśl uchwały powziętej na wniosek p. Gorayskiego, umieści na porządku dziennym obecnego posiedzenia, a to przy końcu posiedzenia.

W Izbie nikt się temu nie sprzeciwia.

Izba przystępuje do porządku dziennego którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie nadania nowo zbudowanemu szpitalowi powiat. w Skalacie charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Onyszkiewicza członek Wydziału krajowego p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi na przekazanie tego sprawozdania komisji sanitarnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Stojalowskiego w sprawie przyjęcia polskiej szkoły ludowej w Białej na fundusz krajowy.

Przemawia p. Stojalowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej z poleceniem przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie w ciągu obecnej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek, a oddzielnie bez rozprawy uchwała wezwanie, by komisja szkolna przedłożyła sprawozdanie w tym przedmiocie w ciągu obecnej sesji sejmowej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Stojalowskiego w sprawie założenia w Białej, polskich kursów przemysłowych dla rękodzielników tudzież polskiej szkoły dla przemysłu fabrycznego sukienniczego.

Przemawia p. Stojalowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Stojalowskiego w sprawie zmiany warunków w udzielaniu pożyczek z Banku krajowego na grunta włościańskie i założenia zastępowstwa Banku krajowego w mieście Białej.

Przemawia p. Stojalowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p Szajera w sprawie budowy kolei Rzeszów-Głogów-Sokolów-Kanizów-Kolbuszowa-Majdan-Tarnobrzeg-Rozwadów.

Przemawia p. Szajer uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szajera w sprawie uregulowania handlu trzodą chlewną.

Przemawia p. Szajer uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Rutowskiego w sprawie organizacji kredytu na zakładanie przedsiębiorstw przemysłowych.

Przemawia p. Rutowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje.

Pierwsze czytanie wniosku posła Rutowskiego w sprawie unormowania sprawy parcelacji w drodze ustawodawczej.

Przemawia p. Rutowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji agrarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje.

Pierwsze czytanie wniosku p. Szajera w sprawie utworzenia Sądu powiatowego w Jaworniku mieście.

Przemawia p. Szajer uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szajera w sprawie zniesienia notaryatów w Galicyi.

Przemawia p. Szajer uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stapińskiego w sprawie ogłaszania i doręczania posłom i redakeyom pism krajowych, druków i sprawozdań sejmowych i przedłożeń Wydziału krajowego.

Przemawia p. Stapiński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Wydziału krajowego jako komisji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stapińskiego w sprawie zarządzeń weterynaryjnych co do chowu i handlu nierogacizną.

Przemawia p. Stapiński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Maryewskiego o przeznaczeniu z funduszków krajowych sumy jednego miliona koron na udzielenie pożyczek bezprocentowych dotkniętym powodzią rolnikom i mieszkańcom miast.

Przemawia p. Maryewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji budżetowej z poleceniem przedłożenia sprawozdania na obecnej jeszcze sesji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek zwraca uwagę, że obowiązkiem komisji jest w każdej sprawie przyjsię w ciągu sesji obecnej ze sprawozdaniem, wskutek czego dodatki, aby komisye przyszły z wnioskami w jakiejś sprawie jeszcze w ciągu obecnej sesji nie są właściwie potrzebne.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wursta o wezwanie c. k. Rządu, aby koszta podróży popisowych przeznaczonych do badania szpitalnego, pokrywał z funduszków państwowych.

Przemawia p. Wurst uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyśzewskiego o cofnięcie rozporządzenia przedłużającego służbę wojskową.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności wnioskodawcy ten punkt porządku dziennego nie może być załatwiony.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda o pomoc dla powiatu Żywieckiego na pa-

prawę dróg i mostów uszkodzonych powodzią.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Wybór uzupełniającego jednego członka komisji administracyjnej.

Marszałek zaprasza do Komisji skrutacyjnej pp. Truskolaskiego, Pawlikowskiego, i Bednarskiego i wzywa posłów do oddawania kartek.

Marszałek oznajmia, że tym czasem Izba przechodzi do dalszego punktu porządku dziennego tj. z kolei.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Nisku koncesji do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I. klasy Jeżów-Nart.

Sprawozdawca p. Dombki odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

Uchwała

o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Nisku koncesji do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I. klasy Jeżów - Nart.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania myta na drodze gminnej I. klasy Jeżów-Nart Wydziałowi powiatowemu w Nisku jako władzy zarządzającej, a to na rzecz tej drogi z zastrzeżeniem, że Wydział powiatowy, używając środków przewidzianych w §§. 19., 25 i 26. ustawy drogowej z dnia 5 lipca 1897 (Dz. u. kr.

Nr. 43), przy pomocy pobieranego w myśl §. 32 tejże ustawy dochodu z powyższego myta, pokrywać będzie wszelkie koszta połączone z utrzymaniem omyeonej drogi w dobrym stanie.

Na wypadek zaniedbania utrzymywanej przez Wydział powiatowy drogi, zastrzega sobie Wydział krajowy wydanie stosownych zarządzeń wskazanych w §. 35 ust. 2. i 3. wyżej powołanej ustawy drogowej.

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy na jednej rogatce według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nle w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

Przemawia p. Stojałowski w rozprawie ogólnej.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia do głosu zapisany p. Huryk.

Przemawia p. Sprawozdawca.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Gródku koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I. klasy Gródek - Doliniany - Dobrzany.

• Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały.

U c h w a ł a

o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Gródku koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I. klasy Gródek - Doliniany - Dobrzany.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania myta na drodze gminnej I. klasy Gródek - Doliniany - Dobrzany Wydziałowi powiatowemu w Gródku jako władzy zarządzającej, a to na rzecz tej drogi, z zastrzeżeniem, że Wydział powiatowy, używając środków przewidzianych w §§. 19 25 i 26 ustawy drogowej z dnia 5 lipca 1897, (dz. ust. kr. Nr. 43), przy pomocy pobieranego w myśl §. 32 tejże ustawy dochodu z powyższego myta, pokrywać będzie wszelkie koszta połączone z utrzymaniem omyeonej drogi w dobrym stanie.

Na wypadek zaniedbania utrzymywanej przez Wydział powiatowy drogi, zastrzega sobie Wydział krajowy wydanie stosownych zarządzeń wskazanych w §. 35 ust. 2. i 3. wyżej powołanej ustawy drogowej.

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy na jednej stacyi według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy pohorze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc

Izba uchwala przyjęcie powyższej uchwały en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwala Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Borszczowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Uście biskupie-Bileze.

Sprawozdawca p. Dąbbski odczytuje sprawozdanie wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Borszczowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Uście-biskupie-Bileze.

Art. I.

Radzie powiatowej w Borszczowie nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Uście biskupie-Bileze pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 14 i 35 ust. 3. ustawy drogowej z dnia 5 lipca 1897 (dz. u. kr. Nr. 43).

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy na dwóch rogatkach według następującego wymiaru:

A) na rogatce w Filipkowcach:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h;

B) na rogatce w Szuparce.

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej,

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Jaworowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Jaworów-Niemirów.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Jaworowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Jaworów-Niemirów.

Art. I.

Radzie powiatowej w Jaworowie nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta, na drodze powiatowej Jaworów-Niemirów pod warunkiem, utrzymania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 14 i 35 nst. 3, ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 (Dz. ust. kr. Nr. 43).

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy na dwóch rogatkach a to na każdej z nich według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Z dniem wejścia w wykonanie niniejszej uchwały traci moc obowiązującą uchwała sejmowa, zatwierdzona najwyższem postanowieniem z dnia 5 sierpnia 1903, którą nadane było Radzie powiatowej w Jaworowie prawo do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Jaworów-Niemirów na jednej rogatce.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świrnie, do drobnego.

Od bydła niesionego, lub wiezionego wozem nie opłaca się, żadnej należitości.

Zwierzęta które ssą, i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej, i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zaliczenia gminy Krynicy do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3 lipca 1896, Nr. 51 Dz. u. kr.

Marszałek oznajmia, że ten punkt porządku dziennego usuwa, ponieważ sprawa ta ma być ponownie przez komisję gminną rozpatrywaną.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji galic. Towarzystwa weterynarskiego o uzupełnienie ordynacji wyborczej gminnej w tym kierunku, aby weterynarze dyplomowani mieli prawo czynnego i biernego wyboru z tytułu osobistej kwalifikacji.

Sprawozdawca p. Maiss uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm uchwali załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim z uzupełnieniem §. 1. ustępu 2-go lit. g. Ordynacji wyborczej gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Nr. 9. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Przepis paragrafu 1. ustępu 2-go l. g. ordynacji wyborczej gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 9. uzupełnionym zostaje w ten sposób, że ustęp ten opiewać ma: lit. g. adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów austriackich, magistrowie chirurgii i farmacyi, dyplomowani weterynarze, którzy otrzymali dyplom w jednym z zakładów

w obrębie królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Art. II.

Moc obowiązująca tej ustawy zaczyna się z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Przepis paragrafu 1. ustępu 2-go lit. g. ordynacji wyborczej gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 9. uzupełnionym zostaje w ten sposób, że ustęp ten opiewać ma: lit. g. adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów austriackich, magistrowie chirurgii i farmacyi, dyplomowani weterynarze, którzy otrzymali dyplom w jednym z zakładów w obrębie królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Izba uchwała bez rozprawy Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Moc obowiązująca tej ustawy zaczyna się z dniem jej ogłoszenia.

Izba uchwała bez rozprawy Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba uchwała bez rozprawy Art. III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia obowiązuja w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z uzupełnieniem §. 1. ustępu 2-go lit. g. Ordynacyi wyborczej gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Nr. 9. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedmiocie subwencji na budowę schroniska dla nauczycielek.

Sprawozdawca p. Paszkowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę związku koleżeńkiego byłych seminarzystek i nauczycielek we Lwowie o subwencję na budowę schroniska przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby po dopełnieniu przez związać się mające Towarzystwo pod nazwą „Związek nauczycielek“ warunków zapewniających budowę schroniska dla nauczycielek, oraz istnienie i prawidłowy rozwój tej instytucji, przedłożył Sejmowi wnioski o do subwencji krajowej na cel budowy schroniska, w granicach wniosków zawartych w sprawozdaniu z dnia 28. czerwca 1902. do LW. 85.088/1902.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Przemawia JE. e. k. Namiestnik.

Przemawia Marszałek kraju, i uprasza, by komisye między 22 a 29. września 1903 zechciały pracować, aby Sejmowi dostarczyły materiału, następnie wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj i wniosków.

Sekretarz p. Urbański czyta:

I n t e r p a l a c y a

posła Krempe i tow. do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza Rządowego w sprawie nadużyć starosty Jagoszewskiego w Ropczycach.

1) Staroście Jagoszewskiemu w Ropczycach zarzucono publicznie w pismach krajowych, że brał od burmistrza miasteczka Sędziszów Nathana Lōwa łapówki w postaci: rogaży, sarn, zajęcy, cukru, serwisu stołowego, porcelan i t. p. i w zamian zato utrzymuje nadal w urzędzie tegoż Lōwa, pomimo dowiedzionych mu jaskrawych nadużyć.

2) Również w pismach publicznych w „Słowie polskiem“ podniesiono, że tenże starosta Jagoszewski w towarzystwie komisarza Starostwa i 2-ch innych jegomościów wracając z Tarnowa w podochoconym stanie, zachował się w pociągu kolejowym w taki sposób, że aż konduktor prowadzący pociąg, musiał na stacyi w Dębicy żądać interwencji urzędnika kolejowego.

Faktom tym ani p. Jagoszewski, ani nikt w jego imieniu nie zaprzeczył, ani donoszących do odpowiedzialności nie pociągnął, przeto fakty te należy przyjąć za prawdziwe, a nie ulega wątpliwości, że podkopują one powagę Władzy i zaufania ludności.

Wobec tego zapytują podpisani:

Kiedy nareszcie e. k. Władza przelozona uwolni powiat Ropczycki od urzędowania takiego starosty, jak również, kiedy uwolni miasteczko Sędziszów od szkodliwej gospodarki dyspotycznej Nathana Lōwa.

Lwów, dnia 17. września 1903.

Interpelujący
Franciszek Krempa w. r.

Szajer, Ostapczuk, Bojko, Huryk, Barabasz, Korol, Staruch, Bohaczewski, Mazikiewicz, Szwed, Mogilnicki, Potoczek, Stapiński, Szponder.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę odstąpi p. Komisarzowi rządowemu i wzywa do odczytania złożonych interpelacyj i wniosków.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

I n t e r p e l a c y a
do c. k. Rządu

posła ks. Bohaczewskiego i towarzyszy w sprawie napisu na nowowyprowadzonych c. k. salinach w Dolinie.

Przed nowowyprowadzaniem c. k. salinami w Dolinie umieszczono niedawno frontowy parkan z główną bramą wchodową, nad którą umieszczono napis polski i niemiecki a opuszczono ruski. Wobec tego zapytują podpisani:

Jak potrafi c. k. Rząd takie zaprzeczenie praw Rusinów usprawiedliwić w prawie czysto ruskim powiecie i czy nakaze opuszczony napis ruski jak najspieszniej umieścić.

Bohaczewski
interpelant.

Huryk, Dr. Mogilnicki, Stojalowski, Mazikiewicz, Skolyszewski, Oleśnicki, Stapiński, Korol, Staruch, Krempa, Barabasz, Glidziuk, Szwed, Barwiński.

I n t e r p e l a c y a
do c. k. Rządu

posła ks. Bohaczewskiego i towarzyszy w sprawie splawu drzewa przez przedsiębiorstwo Barona Popera w Wygodzie koło Doliny.

Splaw drzewa przez przedsiębiorstwo Barona Popera z Weldzicza do Wygody koło Doliny odbywa się w sposób niesprawiedliwy, zupełnie przeciwny obowiązują-

ym ustawom. Po pierwsze, że przedsiębiorstwo splawia kłocę drzewa dziko nie zbiwszy tychże w tramy, w następstwie czego nieobwarowane brzegi rzeki Świcy strasznie odbijają się, a przyległe pola i sianozębie włościańskie strasznie pustoszą się. Szkody, jakich z przyczyny tego doznają włościanie wynoszą tysiące. To tutaj przedsiębiorstwo umie sobie dać radę. Mianowicie po każdym splawie wyprawia ono do wsi znanego z przewrotności wójta skarbowego z Weldzicza Hilarego Hadzińskiego, który poszkodowanych włościan oszukuje w strasznie niemilosierny sposób. I tak włościaninowi Dmytrowi Malinowiczowi z Weldzicza, którego szkodę ocenili zaprzysiężeni taksatorowie gminni na 100 koron, rzucił Gadziński raptem 19 koron. Przedsiębiorstwo Barona Popera powołuje się na jakieś kontrakty, które ono zawarło z włościanami. Toż włościanie przekonani, że termin tych kontraktów dawno minął już i mimo tego przedsiębiorstwo oszukuje włościan na dawny sposób. Przy składzie Rady powiatowej, wobec okoliczności, że element żydowski zachwyił zwierzchność gminną w Weldziczu w swoje ręce a Starostwo w Dolinie i inne do tego powołane Władze nie chcą narazić się baronowi Poperowi, wszystkie te rzeczy uchodzą i żadnego od nikogo nie doznają ograniczenia. Także postanowił sobie baron Popper w Wygodzie fabrykę skór wskutek czego ryba w rzece truje się. W końcu łańcuch w Weldziczu i rzeszatka, gdzie drzewo przychodzi w Wygodzie są za słabe, nie wytrzymujące za nadto wielką ilość drzewa, wskutek czego często przerywają się, a rzeka Swica już i tak straszna dla wszystkich włościan mieszkających nad rzeką, staje się jeszcze straszniejszą, zabierając ofiary w majątku, bydło a nawet i ludziach. Dlatego podpisani zapytują:

I. Czy znana jest c. k. Rządowi taka gospodarka barona Poppera w Wygodzie?

II. Dlaczego toleruje ją c. k. Rząd?

III. Jakie środki zamysła przedsięwziąć c. k. Rząd, ażeby taką gospodarkę usunąć,

położyć koniec krzywdzie włościan a majątek a nawet ich życie zabezpieczyć?

Bohaczewski
interpelant.

Skolyszewski, Huryk, Korol, Gładziuk, Sta-
piński, Barabasz, Oleśnicki, Dr. Mogilnicki,
Staruch, Szwed, Krempa, Mazikiewicz, Sto-
jałowski, Barwiński.

Interpelacya

posła dra Eugeniusza Oleśnickiego i tow
do c. k. Rządu w sprawie nieprawego za-
stosowania ustaw o zebraniach i stowarzy-
szeniach przez c. k. władze.

Od dłuższego czasu wprowadzają wła-
dze administracyjne w wielu powiatach Ga-
licyi wschodniej nową praktykę stanowczo
przeciwną konstytucyjnym zasadniczym usta-
wom państwowym, a w szczególności usta-
wom o zgromadzeniach i stowarzyszeniach.
Praktyka ta ujawnia się w następujących
kierunkach:

a) w nieprawym zakazie zwolywania
zgromadzeń wogóle pozbawionym wszelkich
motywów lub motywowanym w sposób
przedstawiający się już z góry jako samo-
wola władzy i naruszenie ustawy;

b) w nieprawym podciąganiu pod po-
stanowienia ustawy o prawie zgromadzeń
zwykłych schadzek, względnie lustracyj
w prawnie istniejących towarzystwach, ja-
kie tymże towarzystwom w myśl ich sta-
tutu są dozwolone, jak także narad zało-
życieli towarzystw, których ustawa pod wy-
mogi zgromadzeń nie podciąga;

c) w nieprawym stawianiu przeszkód
normalnej działalności towarzystw, a w szcze-
gólności zgromadzeniom prawnie istnieją-
cych towarzystw, które bywają urządzone
zupełnie po myśli przepisów ustawy. Pra-
ktyki powyższe bywają zastosowane wy-
łącznie tylko do ruskich zgromadzeń i ru-
skich towarzystw, gdy tymczasem ruch po-
lityczny i działalność towarzystw nie ruskich

nie doznaje ze strony władz żadnego ogra-
niczenia nawet tam, gdzie tenże demonstra-
cyjnie w sposób prowokacyjny przeciw Ru-
sinom jest skierowany.

Powyższe nieprawne postępowanie
zwrócone przedewszystkiem przeciw towa-
rstwu Proświta i jego czytelnikom.

Towarzystwo Proświta ma wedle swego
statutu zatwierdzonego przez c. k. Namiest-
nictwo pod dn. 18. sierpnia 1901. l. 59616
i 8. czerwca 1898. l. 46.036 prawo ustnie
pouczać lud o wszelkiego rodzaju sprawach
naukowych, gospodarskich, handlowych
i przemysłowych, a to przez delegatów, lu-
stratorów i wędrownych nauczycieli. Wedle
§. 39. statutu, ma każdy wydział filialny
prawo a równocześnie i obowiązek prowa-
dzić nadzór nad czytelniami do okręgu filii
przynależnymi i to przez swoich delegatów
i wysłanników i jego pośrednikiem między
czytelniami „Proświty“ a wydziałem cen-
tralnym. Wedle statutu Proświty jest wy-
dział filialny zwierzchnikiem każdej czy-
telni „Proświty“ i powinien pozostawać
z czytelnią każdego swego okręgu w bez-
pośrednim kontakcie, a tem samem ma on
prawo każdego czasu lustrować czytelnie,
zwolywać schadzki członków czytelni i u-
rządzać dla nich odczyty, wykłady i pou-
czenia i lustracje tego rodzaju nie mogą
podpadać pod pojęcie publicznych zgroma-
dzeń po myśli ustawy z 15. listopada 1867
l. 135 Dz. p. p.

Stosownie do tych postanowień statutu
przedsięwzięła stryjska filia „Proświty“
dnia 7. lipca 1903 r. przez swego przewo-
dniczącego lustrację czytelni w Bratkow-
cach, a skoro okazało się, że czytelnia nie
rozwija się należycie i że walnego zgro-
madzenia dawno już nie było, postanowiono
zwołać walne zgromadzenie na dzień 12-go
lipca 1903. Dnia 7. lipca nie było żadnego
zgromadzenia, nie było ani wyboru prze-
wodniczącego, ani żadnej formalnej dysku-
syi, a tylko zwykła, przygodna, prywatna
pogadanka pomiędzy delegatem a człon-
kami czytelni a pomimo tego wniosła zan-

darmerya a mianowicie komendant żandarmskiego posterunku z Żulina z polecenia stryjskiego starosty Niewiadomskiego do c. k. Sądu powiatowego w Stryju doniesienie karne przeciw delegatowi filii „Proświty“, w którym podaje, że ten urządził w dniu 7. lipca w Bratkowcach ogólne zgromadzenie bez poprzedniego zawiadomienia władzy.

O zgromadzeniu, na 12. lipca 1903 zwołanem, zawiadomiła czytelnia zupełnie formalnie c. k. starostwo w Stryju.

W ciągu całego zgromadzenia chodził po pod lokal czytelnii postenfirer żandarmeryi Jakubczak i co chwila wywoływał naczelnika gminy, grożąc mu, że rozwiąże zgromadzenie i zebranych rozpędzi, chociaż delegaci wydziału pokazali mu dowód na zawiadomienie starostwa. Przestraszony lud począł rozchodzić się, chociaż zgromadzenie było zupełnie legalne.

Żandarmerya z polecenia starostwa popełniła tu wielkie nadużycie, bo stawiała przeszkody zupełnie legalnemu zgromadzeniu towarzystwa, naruszając przez to prawa towarzystwa i jego członków. Z przyczyny tego zgromadzenia weszło również doniesienie karne żandarmeryi przeciw zwołującym do c. k. Sądu powiatowego w Stryju.

W dniu 26. lipca 1903 zarządził wydział filii w Stryju lustrację czytelnii w Siemiginowie i wysłał tam swoich delegatów. Gdy ci delegaci znachodzili się w czytelnii i porozumiewali się z członkami w sprawach towarzystwa, wdarł się do lokalu ten sam komendant stacyi żandarmeryi z Żulina i siłą rozpędził wszystkich obecnych, pomimo tego, że nie było żadnego zgromadzenia, oświadczając wyraźnie delegatom filii Proświty, że robi to z nakazu i polecenia Starostwa w Stryju, które robiło mu przykrości, dlaczego on tak samo nie postąpił sobie dnia 12. lipca w Bratkowcach, t. j. dlaczego nie rozpędził zgromadzenia, o którym starostwo było powiadomionem i którego zupełnie nie zabroniono. I z powodu tego zgromadzenia wniosła żandar-

merya również doniesienie karne przeciw delegatom wydziału filialnego do Sądu powiatowego w Stryju.

Niezawisłe od tego widocznie w ostatnich miesiącach w naszym kraju oczywista tendencya władz politycznych wprost niedopuszczać ruskich obywateli do korzystania z praw płynących dla ogółu obywateli z praw o stowarzyszeniach i zgromadzeniach, tak, że stan faktyczny jaki wobec tego w kraju zapanował równa się rzeczywistemu zawieszeniu konstytucyi dla ruskiego narodu.

Dla ilustracyi tego przywiedzimy następujące fakta:

C. k. Starostwo w Zaleszczykach zabroniło dnia 6. maja 1903 zwołania wiecu w Sadkach, podając ogólnikowo jako przyczynę, że grozi on publicznemu dobru, nie podając zresztą zupełnie motywów, w czem miałyby leżeć to niebezpieczeństwo dla publicznego dobra;

c. k. Starostwo w Sokalu reskryptem z dnia 24. czerwca 1903, l. 21.397 zabroniło filii Proświty w Sokalu urządzenia naukowo-gospodarskiego wiecu w Żużlu, podając jako przyczynę żadnem postanowieniem prawnem nie usprawiedliwiony motyw, że on ma być zwołanym po za miejscem siedziby urzędowej towarzystwa;

c. k. Starostwo w Złoczowie zabroniło bez przyczyny w maju i czerwcu 1903. zwołania wiecu w Jeziernej i Pomorzanych — a w dniu 26. lipca 1903. w Zborowie — a poufne zgromadzenie zwołane w tymże dniu w Zborowie za osobistemi zaproszeniami bezprawnie rozpędziło

c. k. Starostwo w Rawie ruskiej reskryptem z 2. lipca 1903. l. 15 482 zabroniło wiecu Rawskiej ruskiej Radzie zwołanego na 6. lipca 1903. z zupełnie gołosłownego i żadnymi faktami nie popartego motywu, że on sprzeciwia się publicznemu porządkowi i bezpieczeństwu. Toż c. k. Starostwo w dniu 29. maja 1903. naruszyło prawo poufnego zgromadzenia zwołanego w Uhnowie, na które bezprawnie wszedł

komisarz tegoż Starostwa Bocheński i wbrew woli zapraszających, mimo poufnego charakteru zgromadzenia na mocy swego urzędu i mandatu starostwa był na temże obecnym;

e. k. Starostwa w Stanisławowie i Drohobyczu zabroniły w sierpniu 1903. zgromadzenia zwołanego w tychże miastach dla uchwalenia żądań co do reformy ordynacyi wyborczej do Rady państwa — chociaż takie zgromadzenie od szeregu lat systematycznie bez przeszkód bywają zwoływane w całej monarchii;

e. k. Starostwo w Buczaczu zabroniły nieprawnie odczytu „o zniesieniu pańszczyzny“ mającego odbyć się dnia 26. kwietnia 1903. w czytelni w Żyżnomierzu;

e. k. Starostwo w Brzeżanach zabroniło bezprawnie czytelnicy „Proświta“ w Płotyczu reskryptem z 13. maja 1903. l. 10.942. odczytu i przedstawienia amatorskiego;

e. k. Starostwo w Husiatynie zakazało urzędowi parafialnemu w Samotuskowcach dać pomieszczenie towarzystwu Czytelni Proświty w Samotuskowcach, chociaż nie miało najmniejszego prawa ograniczać w tym względzie swobodnej dyspozycyi parocha-użytkującego.

Wykazana powyższymi przykładami praktyka e. k. Starostw jest po prostu samowolna i sprzeciwia się wprost państwowym ustawom konstytucyjnym.

Pokazuje się także, że praktyka ta zwrócona z rozmysłem i zamiarem przeciw ruskim towarzystwom i ruskiej narodowości i dlatego podpisani zapytują e. k. Rząd:

1. Czy są mu wiadome powyższe fakta samowoli i nadużycia władz administracyjnych?

2. Czy zamysła pouczyć te władze, że praktyka taka jest sprzeczna z zasadnicznymi ustawami państwowymi, pociągnąć je za te nadużycia do surowej odpowiedzialności i na przyszłość surowo zabronić podobnego ograniczania praw konstytucyjnych obywateli państwa?

3. Czy zamysła pouczyć także te władze, że ruska narodowość i ruskie towa-

rzystwa mają również prawa konstytucyjne jak i inne narodowości? i że władzom administracyjnym nie należy występować jawnie wrogo przeciw tymże?

Oleśnicki
interpelant.

Huryk, Korol, Glidziuk, Bohaczewski, Stojalowski, Barwiński, Skofyszewski, Mogilnicki, Stapiński, Mazikiewicz, Bojko, Staruch, Krempa, Barabasza.

Interpelacya do e. k. Rządu

e. k. Starostwo w Starym Samborze rozporządzeniem swoim z dnia 17. listopada 1902 l. 18.978 pozwracało ruskim urzędom parafialnym wykazy popisowych, wygotowane w języku ruskim i zażądało nowych w języku łacińskim. W rozporządzeniu tem zagroziło nawet, że jeżeli który kapłan ważył się wykazy wygotować w innym języku, jak w łacińskim, to na podstawie §. 11 patentu cesarskiego z 20 kwietnia 1854 pociągnie go do surowej odpowiedzialności, a za to, że wykazy pierwotnie wygotowane były w języku ruskim, wytknęło ten postępek urzędowi parafialnym jako czyn karygodny. Ci kapłani, co i za drugim razem odesłali wykazy ruskie, otrzymali rozporządzeniem z 27 marca 1903 l. 21.547 nakaz przedłożyć metryki urodzenia i chrztu dla wszystkich popisowych i to dla każdego z osobna w dosłownych odpisach metrykalnych.

Jak rozporządzenie e. k. Starostwa w Starym Samborze z dnia 17 listopada 1902 l. 18.978 tak i rozporządzenie z dnia 27. marca 1903 l. 21.547 jest grubym naruszeniem praw języka ruskiego. Artykuł XIX. ustaw zasadniczych wyraźnie orzeka: „Państwo uznaje równouprawnienie wszystkich języków krajowych w szkole, wszędzie i życiu publicznem. Najwyższe postanowienie Jego Cesarskiej Mości Cesarza z 10. kwietnia 1861 jasno nakazuje że „wszystkie e. k. władze i urzędy są obowiązane ruskie

pisma przyjmować i załatwiać tak, jak każe prawo“ Rozporządzenie Ministerstwa z 20. grudnia 1869 l. 12.466 postanawia, że urzędem autonomicznym pozostawia się wybór języka, jakiego należy używać w korespondencyach urzędowych. Urzędy parafialne są urzędami autonomicznymi, a więc ruskim urzędem parafialnym pozostawioną jest wolność używania w swoim urzędowaniu języka ruskiego.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z 5. czerwca 1869 l. 2354 w osobnym §. 5. wyraźnie zaznacza, „że wszystkie istniejące przepisy co do korespondencyi władz, urzędów i sądów z stronami z władzami niepaństwowymi, korporacyami i gminami“ obowiązują nadal i ich niniejsze rozporządzenie nie narusza.

W brew wszystkim tym postanowieniom c. k. Starostwo w Starym Samborze narzuca ruskim urzędem parafialnym język łaciński jako urzędowy, który niema nawet prawa obywatelstwa ani w państwie naszym ani w kraju. Przez to rozporządzenie c. k. Starostwa w Starym Samborze z 17 listopada 1902 l. 18 978 w samej zasadzie jest wielkiem bezprawiem świadomie naruszającym uczucia narodowe całej ludności powiatu. Jeszcze więcej oburzającym jest rozporządzenie c. k. Starostwa starsamborskiego z dnia 27. marca 1903 l. 21.547 którem żąda przedłożenia świadectw metrykalnych dla wszystkich popisowych. A że rozporządzenie to wysłało tylko do tych kapłanów, którzy odesłali ruskie wykazy popisowych, to rzecz jasna, że c. k. Starostwo w Starym Samborze chce w ten sposób tylko obejść prawa ruskiego języka. Żądanie to jest całkiem bezpodstawne i przeciwne ustawie. Ażebymy urzędy parafialne były obowiązane przedkładać pojedyncze świadectwa metrykalne dla wszystkich popisowych, na to nie ma żadnej ustawy, ani rozporządzenia, i samo c. k. Starostwo w piśmie swoim z 27. marca 1903 l. 21.547 nie powołuje się na żadną ustawę, ani reskrypt wyższej władzy.

C. k. Starostwo w Starym Samborze postąpiło tu sobie na własną rękę i przeciw

intencyi nawet samego c. k. Rządu. Wykazy popisowych robi się na odpowiednich do tego drukach, które wydaje sam rząd. A że druki te są polsko ruskie a nie łacińskie, to rząd sam przyznaje, że wykazy te należy pisać w jednym z krajowych języków a więc i w ruskim a nie w łacińskim. Jeszcze silniejszą cechą samowoli nosi na sobie rozporządzenie c. k. Starostwa w Starym Samborze z dnia 27. marca 1903 l. 21.547 żądające od urzędów parafialnych świadectw metrykalnych dla wszystkich popisowych. Jeżeli rzeczywiście zaszła tego potrzeba, to dla czego c. k. Starostwo nie zażądało takich świadectw od wszystkich urzędów parafialnych, a tylko od tych, które przedłożyły ruskie wykazy popisowych?

Ten więc postępek c. k. Starostwa w Starym Samborze nie można uważać za co innego, jak tylko z jednej strony za świadome naruszenie praw ruskiego języka, zagwarantowanych najwyższymi postanowieniami, a z drugiej znowu za karę i przesładowanie ruskich kapłanów za to, że sporządzili wykazy popisowych w języku ruskim.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy c. k. Rząd wie o tem bezprawiu i obowiązujące ustawy w wysokim stopniu naruszającym postępowaniu c. k. Starostwa w Samborze?

Czy i w jaki sposób gotów jest c. k. Rząd dać satysfakcyę poniżonym uczuciom pokrzywdzonego ruskiego ogółu i zapobiedz podobnym nadużyciom na przyszłość?

Oleśnicki
interpelant

Korol, Bohaczewski, Barwiński, Mogilnicki, Mazikiewicz, Staruch, Barabasz, Huryk, Ostapczuk, Głodziuk, Stojałowski, Skoły-szewski, Stapiński, Krempa, Bojko.

Wniosek

pp. Huryka i Ostapczuka w sprawie uwolnienia gmin wiejskich od poruczonego zakresu działania.

Zważywszy, że obecna administracya w gminach wiejskich jest nadzwyczaj uciąż-

żliwą; zważywszy, że własny zakres działania pociąga za sobą znaczne wydatki, które wynoszą po nad 50% dodatków do podatków bezpośrednich; zważywszy, że poruczony zakres działania wydatki te znacznie powiększa, ponieważ gminy muszą nie tylko opłacać pisarzy gminnych o wiele drożej, ale także wydawać gotówkę na zakupno ksiąg i druków dla ewidencji wojska obrony krajowej i pospolitego ruszenia; zważywszy, że meldunkowe przepisy rezerwistów i obrony krajowej ponawiają się co dziesięć dni; że za najmniejsze niewypelnienie powyższych przepisów nakładają c. k. Starostwa na wójtów kary pieniężne; zważywszy, że tych ciężarów nie ponoszą obszary dworskie i korporacje — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej uwolnił gminy wiejskie od poruczonego zakresu działania, ewentualnie wynagrodził gminy za czynności i wydatki na księgę oraz druki dla ewidencji wojska.

Wnioskodawcy:

Huryk w. r. Ostapezuk w. r.

Bobaczewski, Staruch, Barabasz, Szajer, Szponder, Krempa, Stojalowski, Korol, Wilczkiewicz, Bojko, Stapiński, Mazikiewicz, Szwed, Glidziuk, Potoczek, Żardecki.

Wniosek

posła Huryka w sprawie przeniesienia rampy kolejowej obok dworca kolejowego w Stanisławowie.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wezwał Dyrekcyę kolei Lwów-Czerniowce do bezwłocznego przeniesienia rampy obok dworca kolejowego w Stanisławowie przy ulicy Wołczynieckiej, ponieważ ta rampa tamuje ruch ekonomiczny i handlowy i wielkie szkody przynosi mieszkańcom w tej okolicy

skutkiem straty czasu, a szczególnie gminom Knihynin, Wołczyniec, Podłęże, Podpieczary, Kołodziejówka, Uziny, Hanusowce, Pobereże, Dobrowlany, Maryanopol, Wołczków, Kolonia i Nowy Świat.

Powyżej wymienionym gminom zamyka się droga dojazdu na dworzec i do miasta ponad 3 godziny każdego dnia i nocy, gdyż w czasie szybowania wozów, rampa zamknięta a jadący furami muszą godzinami czekać tak w czasie roboczym, jak i w czasie zimna lub śloty.

Wnioskodawca:

Huryk w. r.

Ostapezuk, Barabasz, Bobaczewski, Staruch, Szajer, Krempa, Szponder, Korol, Stapiński, Wilczkiewicz, Potoczek, Żardecki, Mazikiewicz, W. Szwed, Glidziuk, Bojko, Stojalowski.

Marszałek oznajmia, że interpelacje te odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, a pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym następnego posiedzenia, następnie wzywa do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru 1 członka komisji administracyjnej.

P. Pawlikowski zdaje sprawę z wyniku skrutynium.

Głosowało 84 posłów. Absolutna większość 43 p. Antoni Wodzieki otrzymał 78, p. Oleśnicki 3, p. Kozłowski 2, a p. Wilczkiewicz 1 głos.

Marszałek konstatuje, że członkiem komisji administracyjnej wybrany został p. Antoni Wodzieki, następnie zamyka posiedzenie naznaczając następne na 18 września 1903 godz. 10 rano, i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 4 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r. *ks. Teodor Bobaczewski w. r.*